

4. Теорія держави і права: підручник / О.В. Петришин, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський та ін. ; за ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2015. –368 с.

5. Турчина О.С. Правовий нігілізм: сутність та шляхи подолання / О.С. Турчина // Наукові конференції. Соціум. Наука. Культура. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://intkonf.org/demchenko-is-pravoviy-nigilizm-v-ukrayini-shlyahi-yogo-podolannya/>. – Заголовок з екрану.

Шевела В.О.

студент,

Науковий керівник: Козаченко А.І.

доктор юридичних наук, доцент,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Питання правового становища національних меншин є актуальним, адже ставлення до національних меншин є показником культурного розвитку держави. Дослідженням цієї проблеми займалися такі науковці, як С. Гольдельман, А. С. Кальян, Н. Макаренко, С. Дубнов, Ю. Гессен та ін. Події 1917-1920 рр. в Україні сприяли зближенню різних народів, що проживали на цій території. Предметом дослідження є правове становище національних меншин в умовах української державності, а також законодавство, що регулювало зазначені відносини.

Після Лютневої революції 1917 р. становище національних меншин було неоднозначним. Українська держава отримала в спадок від Російської імперії «строкатий» склад населення. Представники одного народу могли підтримувати зовсім протилежні політичні рухи, і цей фактор не сприяв зміцненню зв'язків між національними меншинами та титульною нацією. Зі сторони Української Центральної Ради (далі – УЦР) було зроблено декілька спроб врегулювати правове становище національних меншин. Головним документом, що гарантував права і свободи національним меншинам на території України, був «Закон про національно-персональну автономію» від 22 січня 1918 р. Згідно із ст. 1 цього документу, всі нації, що населяють Україну, мають право на самостійне влаштування свого національного життя. Це право мало здійснюватися через органи Національного Союзу. Проте право на реальну національно-персональну автономію надавалося лише трьом народам – великоросам (росіянам), євреям та полякам – найчисленнішим національним меншинам України. Білорусам, татарам, грекам, молдаванам, чехам, німцям та болгарам це право надається лише у випадку, якщо до Генерального Суду поступить заява про надання автономії від вищезгаданих націй, підписана не менш як десятьма тисячами громадян УНР. Прогресивним слід вважати положення про те, що підписувати заяву могла кожна особа визначеної національної меншини, незалежно від її статі та віри. Згідно із ст. 3

Закону, для здійснення права на національно-персональну автономію громадяни Української Народної Республіки (далі – УНР) утворювали Національний Союз, якому надавалася законодавча й виконавча влада межах, встановлених цим законом.

У структурі Генерального Секретаріату передбачався підрозділ, який був уповноважений вирішувати міжнаціональні справи, де ключові посади займали представники національних меншин. Так, М. Зільберфарб був призначений у січні 1918 р. міністром єврейських справ УНР.

УЦР видала низку статутів, що регулювали мовну політику в державі. Передбачалась публікація нормативно-правових актів українською, російською, ідиш та польською мовами. На грошовій одиниці УНР зазначення номіналу купюри здійснювалося чотирма мовами. Ведення діловодства в регіонах дозволялося тією мовою, якою спілкується більшість представників національної меншини.

Лідер УЦР М. Грушевський вважав за необхідне надати національним меншинам пропорційне представництво в керівних органах УНР. Так, більшість національних меншин було представлено у Центральній Раді. Генеральне секретарство з єврейських справ УНР запропонувало законопроект про створення органів місцевого самоврядування у єврейських громадах. Проте на практиці його реалізувати не вдалося.

Таким чином, законодавство УНР було досить прогресивним та демократичним стосовно національних меншин. Згідно із нормативно-правовими актами УЦР, які були досить досконало розробленими, національним меншинам надавалися широкі права, зокрема, право на національно-персональну автономію. Багато національностей отримали місце в представницькому органі УНР – Центральній Раді. Проте на практиці, незважаючи на високий рівень законодавчої техніки, більшість положень не виконувалися. Окремі військові загони знаходилися поза владою уряду, тож їхні дії стосовно національних меншин майже ніяк не регулювалися. Тому права національних меншин в багатьох випадках порушувалися, адже ці угруповання не підпорядковувалися законам УНР.